

**KAIŠIADORIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS
KONTROLĖS IR AUDITO TARNYBA**

AUDITO ATASKAITA

**AR TINKAMAI ORGANIZUOJAMAS KAIŠIADORIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS
IKIMOKYKLINIO, PRIEŠMOKYKLINIO IR PRADINIO UGDYMO ĮSTAIGOSE VAIKŲ
MAITINIMAS**

2019 m. lapkričio 26 d. Nr. AK-08

Kaišiadorys

TURINYS

IŽANGA	3
AUDITO REZULTATAI	5
Ar maitinimo organizavimas įstaigose atitinka teisės aktų reikalavimus, keliamus vaikų ir mokinių maitinimui	5
Ar vaikai gauna sveikatai palankią vaikų mitybą ir geriausią kokybę ir ar patenkinami vaikų maisto medžiagų fiziologiniai poreikiai	10
REKOMENDACIJŲ ĮGYVENDINIMO PLANAS	15
PRIEDAI	18

IŽANGA

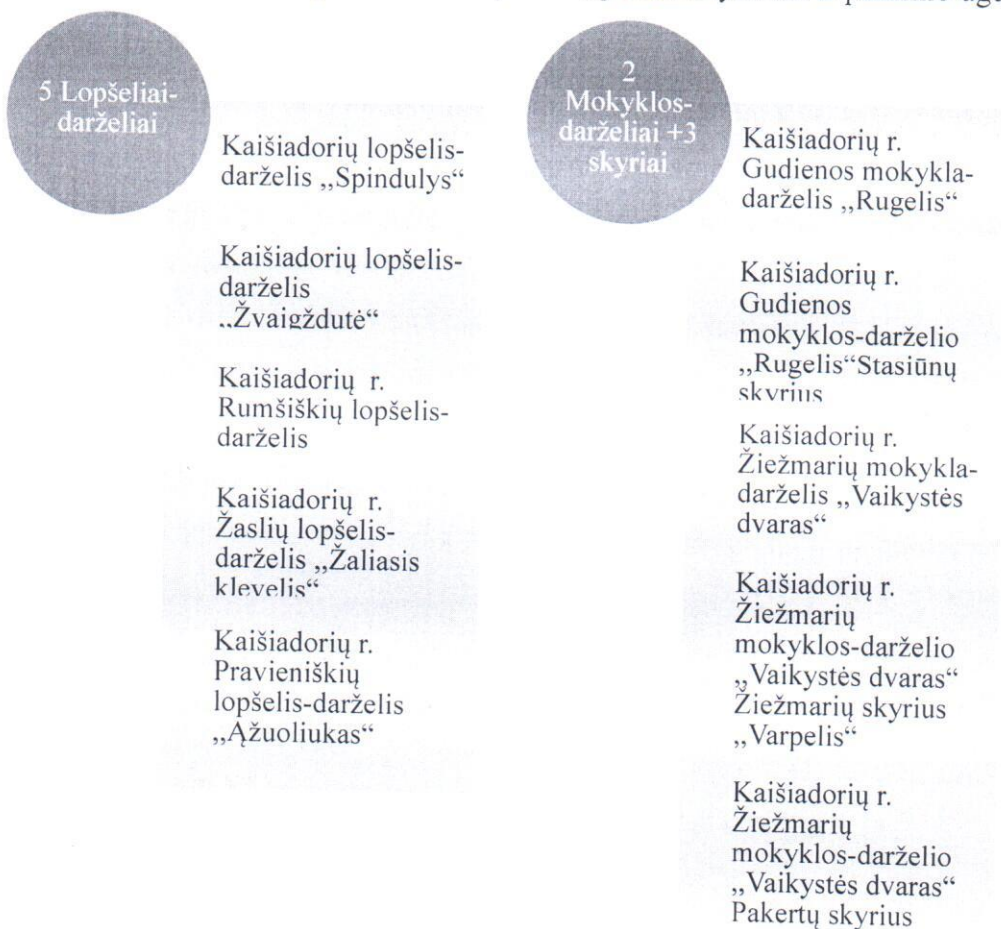
Savivaldybė įgyvendina Vietos savivaldos įstatyme vieną iš savarankiškųjų savivaldybės funkcijų – maitinimo paslaugų organizavimą teisės aktų nustatyta tvarka švietimo įstaigose, įgyvendinančiose mokymą pagal ikimokyklinio, priešmokyklinio ir pradinio ugdymo programas.

Siekiant užtikrinti sveikatai palankų vaikų kolektyvų maitinimą, Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro įsakymu nuo 2018 m. rugsėjo 1 d. buvo keičiama maitinimo organizavimo tvarka.¹ Maitinimo organizavimo reikalavimų tikslas – užtikrinti sveikatai palankią vaikų mitybą, maisto saugą ir geriausią kokybę, kad būtų patenkinami vaikų maisto medžiagų fiziologiniai poreikiai, ugdomi sveikos mitybos įgūdžiai. Įsigaliojo draudžiamos maisto produktų grupės, keitėsi maitinimo reikalavimai.

Audito tikslas – įvertinti, ar ikimokyklinį, priešmokyklinį ir pradinį ugdymą teikiančios įstaigos tinkamai organizuoja vaikų maitinimą pagal pasikeitusius maitinimo organizavimo principus.

Audito objektas – lopšeliuose-darželiuose, mokyklose-darželiuose organizuojamas ir vykdomas vaikų maitinimas.

Audituojami subjektai: ikimokyklinio, priešmokyklinio ir pradinio ugdymo įstaigos

¹Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2018 m. balandžio 10 d. įsakymo Nr. V-394 redakcija

Kad įvertintume ar ikimokyklinį, priešmokyklinį ir pradinį ugdymą teikiančios įstaigos tinkamai organizuoja vaikų maitinimą pagal pasikeitusius maitinimo organizavimo principus, pasirinkome šiuos vertinimo kriterijus:

- ar maitinimo organizavimas įstaigose atitinka teisės aktų reikalavimus, keliamus vaikų ir mokinių maitinimui;
- ar vaikai gauna sveikatai palankią vaikų mitybą ir geriausią kokybę ir ar patenkinami vaikų maisto medžiagų fiziologiniai poreikiai.

Taip pat atkreipėme dėmesį į problemas, kurios įstaigoms yra reikšmingos.

Auditas atliktas vadovaujantis Tarptautiniais aukščiausiųjų audito institucijų standartais (TAAIS).

AUDITO REZULTATAI

Ar maitinimo organizavimas įstaigose atitinka teisės aktų reikalavimus, keliamus vaikų ir mokinių maitinimui

Vaikų maitinimas vykdomas ikimokyklinio, priešmokyklinio ir bendrojo ugdymo programas vykdančiose įstaigose.

Kaišiadorių r. savivaldybėje iki 2019 m. rugsėjo 1 d. buvo 7 lopšeliai-darželiai ir 3 mokyklos-darželiai, nuo 2019 m. rugsėjo 1 d. – 5 lopšeliai-darželiai ir 2 mokyklos-darželiai bei 3 jų skyriai,² kurie vykdė ikimokyklinį, priešmokyklinį ir pradinį ugdymą.

Vaikų skaičius ikimokyklinio, priešmokyklinio ir pradinio ugdymo įstaigose pagal 2019-09-01 duomenis

Iš viso 997 vaikai, iš jų:			
667 ikimokyklinio amžiaus	140 priešmokyklinio amžiaus	139 mokyklinio amžiaus	51 mišrioje grupėje

Ikimokyklinio ugdymo, bendrojo ugdymo mokyklose mokinių maitinimas turi atitikti sveikatos apsaugos ministro nustatytus reikalavimus.

Kaišiadorių r. savivaldybės taryba³ nustatė atlyginimo dydį už vaiko, ugdomo pagal ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo programas Kaišiadorių rajono savivaldybės švietimo įstaigose, maitinimą: iki 3 metų amžiaus – 1,80 Eur už dieną, nuo 3 iki 7 metų amžiaus – 2,10 Eur už dieną.

Kaišiadorių r. savivaldybės administracijos direktorius įsakymu patvirtino Vaikų maitinimo organizavimo tvarkos aprašą⁴, kuriuo nustatyta vaikų maitinimo organizavimo ugdymo įstaigose tvarka, kuri nustato ugdymo įstaigų, Kaišiadorių r. visuomenės sveikatos biuro kompetencijas.

Ugdymo įstaigos vadovas yra atsakingas už maitinimo organizavimą įstaigoje.

Lopšeliuose-darželiuose, mokyklose-darželiuose patvirtinta vaikų maitinimo organizavimo tvarka.

Nustatėme tikslintinių dalykų:

²Nuo 2019 m. rugsėjo 1 d. Kaišiadorių r. Stasiūnų mokykla-darželis „Nykštukas“ buvo reorganizuojamas prijungimo prie Kaišiadorių r. Gudienos mokyklos-darželio „Rugelis“ būdu ir tapo skyriumi. Kaišiadorių r. Pakertų lopšelis-darželis ir Kaišiadorių r. Žiežmarių lopšelis-darželis „Varpelis“ buvo reorganizuojamas prijungimo prie Kaišiadorių r. Žiežmarių mokyklos-darželio „Vaikystės dvaras“ būdu ir tapo jo skyriais.

³2015 m. spalio 29 d. sprendimas Nr. V17-419.

⁴2019 m. sausio 9 d. įsakymas Nr. V1E-27.

1. Kaišiadorių r. Gudienos mokyklos-darželio „Rugelis“ vaikų maitinimo organizavimo tvarka buvo patvirtinta iki Kaišiadorių r. Stasiūnų mokyklos-darželio „Nykštukas“ prijungimo (2019 m. kovo mėn.).

Tvarkos aprašas pakeistas ir patvirtintas audito metu.⁵

2. Kaišiadorių r. Žiežmarių mokyklos-darželio „Vaikystės dvaras“ maitinimo organizavimo tvarkos aprašas paremtas iki 2018 metų galiojusiais teisės aktais (buvo patvirtintas 2015 m. gruodžio mėn.), jis nepakeistas prijungus Kaišiadorių r. Žiežmarių lopšelių-darželių „Varpelis“ ir Kaišiadorių r. Pakertų lopšelių-darželių.

Įstaigos vidaus veiklą nustatantys dokumentai turi atitikti esamą įstaigos statusą ir reglamentuojamą veiklos apimtį.

Vaikams, kurie mokosi bendrojo ugdymo mokyklose, ikimokyklinio ugdymo mokyklose pagal bendrojo ugdymo programas ar priešmokyklinio ugdymo programą, skiriama socialinė parama, kurios viena rūšis yra nemokamas mokinių maitinimas.

Mokiniai maitinami nemokamai Lietuvos Respublikos socialinės paramos mokiniams įstatymo nustatyta tvarka ir atvejais.⁶

Nemokamą maitinimą gaunančių vaikų skaičius pagal 2019-09-01 duomenis

Nemokamą maitinimą gaunančių vaikų skaičius 66, iš jų:	
Kaišiadorių miesto darželiuose – 4	Kaišiadorių rajono darželiuose, mokyklose-darželiuose - 62

Mokinių nemokamo maitinimo tvarka patvirtinta Savivaldybės tarybos sprendimu.⁷

Nemokamam maitinimui nustatytas skiriamų lėšų dydis produktams įsigyti (įskaitant PVM) yra nuo 1,62 iki 1,90 Eur.⁸

Mokinių nemokamas maitinimas mokyklose organizuojamas ir teikiamas mokyklos administracijos nustatyta tvarka.

Mokinių nemokamo maitinimo tvarkas įstaigos pasitvirtino, bendra nemokamo maitinimo tvarka nebuvo parengta Kaišiadorių r. Gudienos mokykloje-darželyje „Rugelis“, kai nuo 2019 m. rugsėjo 1 d. buvo prijungtas Stasiūnų lopšelis-darželis „Nykštukas“.

Tvarkos aprašas patvirtintas audito metu.⁹

Nemokamam maitinimui įstaigose patvirtintas skiriamų lėšų dydis produktams įsigyti

⁵ Kaišiadorių r. Gudienos mokyklos-darželio „Rugelis“ direktoriaus 2019 m. lapkričio 20 d. įsakymas Nr. VI-55.

⁶ 2011 m. kovo 17 d. Lietuvos Respublikos Švietimo įstatymo pakeitimo įstatymo Nr. XI-1281, 36 str.

⁷ 2019 m. birželio 27 d. Savivaldybės tarybos sprendimas Nr. V17-155.

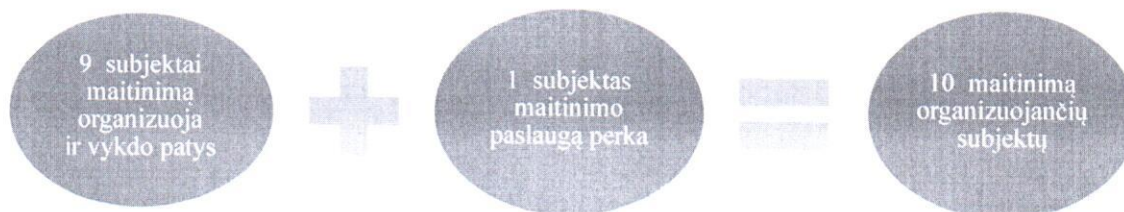
⁸ 2019 m. sausio 7 d. Savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymas Nr. VI E-29.

⁹ Kaišiadorių r. Gudienos mokyklos-darželio „Rugelis“ direktoriaus 2019 m. lapkričio 20 d. įsakymas Nr. VI-54.

(įskaitant PVM) sudarė 1,62 Eur, Kaišiadorių lopšelyje-darželyje „Spindulys“ įstaigos vadovo įsakymu patvirtintas lėšų dydis pietums sudarė 1,90 Eur.

Įstaigos organizuoja vaikų maitinimą, pasirinkdamos vaikų maitinimo būdą.

Maitinimo būdą pasirinko:

Maitinimo paslauga teikiama Kaišiadorių r. Žiežmarių mokykloje-darželyje „Vaikystės dvaras“. Šios įstaigos „Varpelis“ ir Pakertų skyriai maistą vaikams gamina patys.

Maitinimo paslaugų teikimo sutartis pasirašyta 2018 m. birželio 29 d.

Mokyklą-darželį 2019-09-01 lankė 151 vaikas.

Patikrinome maitinimo paslaugos teikimo atitikimą teisės aktams, maitinimo paslaugos teikimo sutarties bei nustatytų sąlygų sutartyje vykdymą

Irašų turinys	Komentarai
Dėl savivaldybės turto, perduoto patikėjimo teise valdyti, naudoti ir disponuoti, išnuomojimo	Nuomotojas – Kaišiadorių r. Žiežmarių mokykla-darželis „Vaikystės dvaras“. Išnuomojamos patalpos – gamybinės patalpos, sandėliavimo patalpos, maitinimo salė, iš viso 130,65 kv. m. Pagal Kaišiadorių r. savivaldybės tarybos sprendimu ¹⁰ patvirtinto Kaišiadorių rajono savivaldybės materialiojo turto nuomos tvarkos aprašo 6 p., sprendimą dėl Savivaldybės turto, perduoto patikėjimo teise valdyti, naudoti ir juo disponuoti, išnuomojimo priima nuomotojas, gavęs Savivaldybės tarybos sutikimą. <i>Patalpos buvo išnuomos negavus Savivaldybės tarybos sutikimo.</i>
Dėl maitinimo paslaugos teikimo termino	Maitinimo paslaugos teikimo sutartis įsigaliojo nuo 2018 m. rugpjūčio 31 d. ir galioja 24 mėn. (2 metus). Pagal VPĮ įstatymo 86 str. 5 d. sudaromoje pirkimo sutartyje turi būti nustatomas ne ilgesnis kaip 3 metų nuo sutarties sudarymo paslaugų teikimo laikotarpis. Nustatytas tinkamas paslaugos teikimo galiojimo terminas.
Dėl sutarties sąlygų	Tiekėjas įsipareigojo įsigyti virtuvės įrangą, inventorių ar reikmenis, reikalingus technologiniam procesui užtikrinti (sutarties 1.1 p.). Tiekėjas gamybos procese naudoja dalį nuosavos įrangos - konvekcine krosnį, kitą inventorių.
Dėl patalpų perdavimo	Užsakovas (Mokykla-darželis) įsipareigojo perduoti turtą maitinimo paslaugoms teikti, pasirašant turto perdavimo-priėmimo aktą (sutarties 5.2.2 p.). <i>Patalpų perdavimo-priėmimo aktas nebuvo pasirašytas.</i>

¹⁰ 2015 m. spalio 29 d. savivaldybės tarybos sprendimas Nr. V17-387.

Dėl patalpų nuomos mokesčio	<p>Užsakovas įsipareigojo nustatyti už virtuvės patalpas nuomos mokesį (Maitinimo paslaugos teikimo sutarties 5.2.2 p). Nuomos mokestis buvo nustatytas, Materialiojo turto nuomos sutartis Nr. 02 pasirašyta 2018 m. birželio 29 d. Sutarties 2 p. nuomininkas įsipareigojo mokėti nuompinigius – 33,85 Eur per mėnesį.</p> <p><i>Už patalpų nuomą per 2019 m. sausio-rugsėjo mėn. buvo apskaičiuota 304,65 Eur. Už nuomą per 2019 m. nebuvo mokama. 304,65 Eur suma apmokėta tik audito metu.</i></p> <p><i>Už patalpų nuomą nuo sutarties įsigaliojimo nuo 2018-08-31 iki 2018-12-31 nebuvo mokėta, skola sudarė 135,40 Eur. 135,40 Eur suma apmokėta tik audito metu.</i></p>
Dėl šildymo, elektros, vandens išlaidų apmokėjimo	<p>Tiekėjas įsipareigojo apmokėti šildymo, elektros, vandens išlaidas Maitinimo paslaugos teikimo (sutarties 5.1.4 p.).</p> <p><i>Iš viso per 2019 m. sausio-rugsėjo mėn. buvo apskaičiuota 1201,03 Eur. Už šaltą vandenį ir nuotekas, šildymą, elektros energiją 2019 metais nebuvo mokama.</i></p> <p><i>Patirtas šildymo, elektros, vandens išlaidas 1201,03 Eur Mokyklai-darželiui nuomininkas apmokėjo tik audito metu.</i></p> <p><i>Šios išlaidos nebuvo apmokėtos ir nuo sutarties įsigaliojimo nuo 2018-08-31 iki 2018-12-31, skola sudarė 890,77 Eur. 890,77 Eur apmokėta tik audito metu.</i></p>
<p>Maitinimo paslaugos teikėjas neužtikrino, kad pasirašytos Maitinimo paslaugos teikimo sutarties¹¹, Materialiojo turto nuomos sutarties¹² sąlygų būtų laikomasi. Už 2018-08-31 iki 2018-12-31 laikotarpį ir 2019 m. sausio-rugsėjo mėn. už šildymo, elektros, vandens išlaidas, patalpų nuomą nebuvo mokama.</p> <p>Įsiskolinimas – 2531,85 Eur buvo apmokėtas tik audito metu.</p> <p>Mokykla-darželis pagal Materialiojo turto nuomos sutarties 11 p. turėjo taikyti nuomininkui, laiku nesumokėjus nuompinigių, 0,2 procento delspinigius nuo nesumokėtos nuompinigių sumos už kiekvieną pavėluotą dieną.</p>	
Dėl vaikų maitinimo kainos (produktams įsigyti)	<p>Sutarties kaina 1 vaikui 1 dienai:</p> <p>vaikams 4-7 m. skiriama suma pusryčiams, pietums ir vakarienei - 2,10 Eur.</p> <p>Nemokamam maitinimui skiriama suma pietums -1,28 Eur.</p> <p>2019 m. sausio 7 d. Savivaldybės administracijos direktorius įsakymu Nr. VIE-29 nustatė didesnę nemokamam maitinimui skiriamą lėšų dydį pietums 1 mokiniui nuo 1,62 iki 1,90 Eur.</p> <p>Mokykloje-darželyje vaikai gavo 0,34 Eur mažesnę nemokamo maitinimo 1 vaikui vienai dienai, nei nustatyta savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymu.</p> <p><i>Per 2019 metų sausio-rugsėjo mėnesius vaikams skirta 535,16 Eur mažiau nemokamo maitinimo.</i></p>
<p>Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimo įstatymo 89 straipsnis „Pirkimo sutarties ar preliminariosios sutarties keitimas jų galiojimo laikotarpiu“ 1 d. 3 p. nustato galimybę, kad pirkimo sutartis ar preliminarioji sutartis jos galiojimo laikotarpiu gali būti keičiama neatliekant naujos pirkimo procedūros pagal šį įstatymą, kai yra bent vienas iš šių atvejų <...> kai pakeitimo būtinybė atsirado dėl aplinkybių, kurių protinga ir apdairi perkančioji organizacija negalėjo numatyti <...>.</p> <p>Todėl įstaiga turėjo galimybę keisti pirkimo sutarties sąlygas, iš esmės nepakeičiant pirkimo sutarties ar preliminariosios sutarties pobūdžio, kad vaikai gautų padidėjusią maitinimo sumą.</p>	
Dėl turto nuomos sutarties įregistravimo nekilnojamojo turto registre	<p>Lietuvos Respublikos Nekilnojamojo turto registro įstatymo 11, 12 str. nustato, kad Nekilnojamojo turto registre registruojama daiktinės teisės į nekilnojamąjį daiktą ir juridiniai faktai, susiję su ilgalaike nuoma.</p>

¹¹ Sutarties 5.1.4 p.

¹² Sutarties 2,3,4, 10.3 p.

Materialiojo turto nuomos sutartis nekilnojamojo turto registre nebuvo užregistruota.

Audito pastebėjimai:

Nustatyti faktai parodo, kad Mokyklos darželio „Vaikystės duras“ gamybinės, sandėliavimo, maitinimo salės patalpos buvo išnuomos negavus Savivaldybės tarybos sutikimo, nebuvo pasirašytas patalpų perdavimo-priėmimo aktas, nebuvo užtikrinta, kad būtų laiku vykdomos Maitinimo paslaugos teikimo sutarties, Materialiojo turto nuomos sutarties sąlygos.

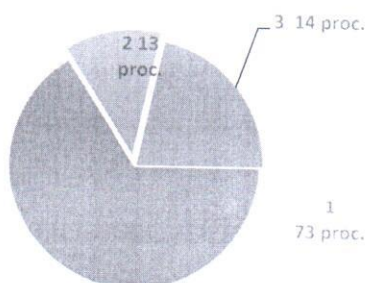
Per 2019 metų sausio-rugsėjo mėnesius vaikai gavo nemokamo maitinimo mažiau už 535,16 Eur.

Patalpų perdavimo-priėmimo aktas nebuvo pasirašytas, juridinis faktas nebuvo užregistruotas Nekilnojamojo turto registre.

Audito metu išanalizavome, ar įstaigose, kurios pačios gamina maistą, maistą ruošia tinkamą kvalifikaciją turintys asmenys.

Lopšeliuose-darželiuose, mokyklose-darželiuose pagal 2019-09-01 duomenis buvo 13,95 virėjų etato.

Virėjų kvalifikacija

Pagal Valstybės ir savivaldybių įstaigų darbuotojų darbo apmokėjimo įstatymą virėjų pareigybės turi atitikti C lygio pareigynes, kurioms būtinas ne žemesnis kaip vidurinis išsilavinimas ir (ar) įgyta profesinė kvalifikacija.

Audito pastebėjimai:

2 virėjai neturėjo virėjo profesinės kvalifikacijos (darbuotojai įgiję kitą profesinę kvalifikaciją)¹³.

¹³ Iki Valstybės ir savivaldybių įstaigų darbuotojų komisijų narių darbo apmokėjimo įstatymo įstatymo 17 str. į pareigas priimti biudžetinių įstaigų darbuotojai, kurie neturi jų pareigoms eiti būtino išsilavinimo ar profesinės kvalifikacijos, toliau eina pareigas, bet ne ilgiau kaip iki 2022 m. sausio 1 d.

Išanalizavome darbo krūvį, tenkantį 1 darbuotojui.

Vaikų skaičius, tenkantis 1 virtuvės darbuotojo etatui, 2019-09-01 duomenimis

Įrašai	Kaišiadorių l/d „Spindulys“	Kaišiadorių l/d „Žvaigždutė“	Kaišiadorių r. Rumšiškių l/d	Kaišiadorių r. Žaslių l/d „Žaliasis klevėlis“	Kaišiadorių r. Pravieniškų l/d „Ąžuoliukas“	Kaišiadorių r. Gudienos m/d „Rugelis“	Kaišiadorių r. Gudienos m/d „Rugelis“ Stasiūnų skyrius	Kaišiadorių r. Žiežmarių m/d „Vaikystės dvaras“ Žiežmarių skyrius „Varpelis“	Kaišiadorių r. Žiežmarių m/d „Vaikystės dvaras“ Pakertų skyrius
Vaikų skaičius	205	196	69	57	66	119	50	68	16
Virtuvės darbuotojų etatai	3	3,9	1,5	1,25	1,5	2	1	2	1
Vaikų skaičius tenka 1 virtuvės darbuotojo etatui	68	50	46	46	44	59	50	34	16

Kaip parodo duomenys, didžiausias darbo krūvis tenka Kaišiadorių miesto lopšeliuose darželiuose – 1 darbuotojui 68-50 vaikų, Kaišiadorių r. Gudienos mokykloje-darželyje „Rugelis“ - 59 vaikai, mažiausias – Kaišiadorių r. Žiežmarių mokykla-darželis „Vaikystės dvaras“ Pakertų skyriuje – 16 vaikų (dėl skyriaus geografinės vietovės).

Ar vaikai gauna sveikatai palankią vaikų mitybą ir geriausią kokybę ir ar patenkinami vaikų maisto medžiagų fiziologiniai poreikiai

Pagal Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro įsakymu patvirtintą Vaikų maitinimo organizavimo tvarkos aprašą¹⁴, kad užtikrintų vaikams sveikatai palankią mitybą, vaikams maitinti rekomenduojami maisto produktai yra daržovės, vaisiai, uogos ir jų patiekalai; grūdiniai (viso grūdo gaminiai, kruopų produktai, duonos gaminiai); ankštinės daržovės; pienas ir pieno produktai (rauginti pieno gaminiai, po rauginimo termiškai neapdoroti); kiaušiniai; liesa mėsa (neužšaldyta); žuvis ir jos produktai (neužšaldyti); aliejai; turi būti numatyta mažiau vartoti gyvūninės kilmės riebalų.

Kaišiadorių rajono savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymu patvirtintame Vaikų maitinimo organizavimo tvarkos apraše nustatyta, kad Kaišiadorių r. savivaldybės visuomenės biuras sudaro perspektyvinius valgiaraščius, raštiškai suderina su ugdymo įstaigos vadovais ir kitomis institucijomis teisės aktuose nustatyta tvarka, sudaro dienos valgiaraščius – reikalavimus, pateikia (ar

¹⁴2011 m. lapkričio 11 d. įsakymas Nr. V-964 (Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2018 m. balandžio 10 d. įsakymo Nr. V-394 redakcija)

sudaro) perspektyviniuose valgiaraščiuose nurodytų patiekalų receptūras ir gamybos technologinius aprašymus.

Atskiri valgiaraščiai lopšeliuose-darželiuose sudaromi 1–3 ir 4–7 metų vaikams, Mokyklose-darželiuose – 4-7 ir 6-10 metų amžiaus vaikų grupėms.

Atsižvelgiant į rekomenduojamus maitinimo pokyčius, Kaišiadorių r. savivaldybės visuomenės sveikatos biuras parengė ir suderino su Kaišiadorių valstybine maisto ir veterinarijos tarnyba Kaišiadorių r. savivaldybės ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo programas vykdančių įstaigų 1-3 ir 4-7 m. amžiaus grupių valgiaraščius¹⁵ ir technologinių aprašymų rinkinį. Valgiaraščiai sudaryti 15 darbo dienų laikotarpiui.

Valgiaraštis – patiekiamų vartoti dienos maisto produktų ir patiekalų sąrašas.

Įstaigos turi skelbti valgiaraščius viešai.

1 įstaiga nebuvo paskelbusi valgiaraščių įstaigos interneto svetainėje.

Vaikų maitinimo valgiaraščiai turi būti sudaromi atsižvelgiant į rekomenduojamas paros energijos ir maistinių medžiagų normas vaikams, nustatytas Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro įsakyme¹⁶, bei į vaikų buvimo įstaigoje trukmę. Valgiaraščių energinė ir maistinė vertė nuo normų gali nukrypti ne daugiau nei penkis procentus.

Dienos valgiaraštį-reikalavimą sudaro visuomenės sveikatos priežiūros specialistas pagal tos dienos vaikų skaičių. Jame nurodomi pusryčiams, pietums, vakarienei patiekiami patiekalai, jų kiekiai (išeiga) pagal vaikų amžiaus grupes, maisto produktų pavadinimus ir kiekius gramais, vaikų skaičius.

Audito metu patikrinome iš 15 dienų sudarytų valgiaraščių ir receptūrų 5 darbo dienų (savaitės) maitinimo duomenis. Kad nustatytume, ar šie dokumentai, kuriais naudojasi įstaigos, yra teisingi, pasirinkome pietų patiekalus ir juos palyginome.

Nustatyti neatitikimai pateikti lentelėje.

Eil. Nr.	Įstaigos pavadinimas	Valgiaraščius ir receptūras parengusi įstaiga	Vaikų amžiaus grupė, metais	Patikrintas 5 darbo dienų patiekalų kiekis	Valgiaraščių ir receptūrų/technologinių kortelių neatitikimai
1.	Kaišiadorių lopšelis-darželis „Spindulys“	Kaišiadorių r. savivaldybės visuomenės sveikatos biuras	1-3	10 pietų patiekalų	6 atvejais neatitiko patiekalų energetinė vertė, kcal.
			4-7	10 pietų patiekalų	8 atvejais neatitiko patiekalų energetinė vertė, kcal.
2.		Kaišiadorių r. visuomenės	1-3	10 pietų patiekalų	2 atvejais neatitiko valgiaraštyje ir receptūroje nurodyta patiekalo išeiga.

¹⁵2018 m. rugpjūčio 20 d. Valgiaraščio vertinimo pažymos Nr. VVP-5946, Nr. VVP-5945.

¹⁶1999 m. lapkričio 25 d. įsakymas Nr. 510 „Dėl Rekomenduojamų paros maistinių medžiagų ir energijos normų tvirtinimo“.

	Kaišiadorių,, lopšelis-darželis Žvaigždutė“	sveikatos biuras			7 atvejais neatitiko patiekalų energetinė vertė, kcal. Receptūrose buvo taisymų ir braukymų.
			4-7	10 pietų patiekalų	1 atveju neatitiko valgiaraštyje ir receptūroje nurodyta patiekalo išeiga. 7 atvejais neatitiko patiekalų energetinė vertė, kcal. Receptūrose buvo taisymų ir braukymų.
3.	Kaišiadorių r. Rumšiškių lopšelis-darželis	Kaišiadorių r. visuomenės sveikatos biuras	1-3	10 pietų patiekalų	2 atvejais neatitiko valgiaraštyje ir receptūroje nurodyta patiekalo išeiga. 2 atvejais neatitiko patiekalų energetinė vertė, kcal.
			4-7	10 pietų patiekalų	2 atvejais neatitiko valgiaraštyje ir receptūroje nurodyta patiekalo išeiga. 2 atvejais neatitiko patiekalų energetinė vertė, kcal.
4.	Kaišiadorių r. Žaslių lopšelis- darželis „Žaliasis klevelis“	Kaišiadorių r. visuomenės sveikatos biuras	1-3	10 pietų patiekalų	2 atvejais neatitiko valgiaraštyje ir receptūroje nurodyta patiekalo išeiga. 10 atvejų neatitiko patiekalų energetinė vertė, kcal.
			4-7	10 pietų patiekalų	2 atvejais neatitiko valgiaraštyje ir receptūroje nurodyta patiekalo išeiga. 7 atvejais neatitiko patiekalų energetinė vertė, kcal.
5.	Kaišiadorių r. Pravieniškių lopšelis-darželis „Ąžuoliukas“	Kaišiadorių r. visuomenės sveikatos biuras	1-3	10 pietų patiekalų	1 atveju neatitiko patiekalų energetinė vertė, kcal. Kortelėse nesusumuoti žaliavų kiekiai.
			4-7	10 pietų patiekalų	1 atveju receptūroje nurodytas žaliavos kiekis mažesnis, nei patiekalo kiekis valgiaraštyje. 3 atvejais neatitiko patiekalo energetinė vertė, kcal. Kortelėse nesusumuoti žaliavų kiekiai.
6.	Kaišiadorių r. Gudienos mokykla- darželis „Rugelis“	Šiaulių Voveriškių mokykla	1-3	10 pietų patiekalų	7 atvejais neatitiko patiekalo išeiga valgiaraštyje ir technologinėje kortelėje. 6 atvejais neatitiko patiekalo energetinė vertė, kcal. Nebuvo parengta 1 technologinė kortelė. Technologinėse kortelėse neviseškai susumuoti duomenys.
			4-7	10 pietų patiekalų	7 atvejais neatitiko patiekalo išeiga valgiaraštyje ir technologinėje kortelėje. 4 atvejais neatitiko patiekalo energetinė vertė, kcal. Nebuvo parengta 1 technologinė kortelė. Technologinėse kortelėse nepilnai susumuoti duomenys.
			6-10	10 pietų patiekalų	9 atvejais neatitiko patiekalo išeiga valgiaraštyje ir technologinėje kortelėje. Nebuvo parengta 1 technologinė kortelė.
7.	Kaišiadorių r. Gudienos mokykla-	Šiaulių Voveriškių mokykla	1-3 4-7 6-10	30 pietų patiekalų	Nustatyti tie patys neatitikimai, kaip 6 p.

	darželis „Rugelis“ Stasiūnų skyrius				
8.	Kaišiadorių r. Žiežmarių mokykla-darželis „Vaikystės dvaras“	Maitinimo paslaugos teikėjas UAB „Sveikos mitybos partneris“	4-7	10 pietų patiekalų	1 atveju neatitiko patiekalo išeiga valgiaraštyje ir technologinėje kortelėje, 8 atvejais neatitiko patiekalo energetinė vertė, kcal.
9.	Kaišiadorių r. Žiežmarių mokykla-darželis „Vaikystės dvaras“ Žiežmarių skyrius „Varpelis“	Kaišiadorių r. visuomenės sveikatos biuras	1-3	10 pietų patiekalų	2 atvejais žaliavos kiekis receptūroje buvo mažesnis, nei valgiaraštyje nurodyta patiekalo išeiga. 4 atvejais neatitiko patiekalo energetinė vertė, kcal. 1 valgiaraštyje buvo taisymų. Neatitiko energetinės vertės sumavimas receptūroje.
			4-7	10 pietų patiekalai	2 atvejais žaliavos kiekis receptūroje buvo mažesnis, nei valgiaraštyje nurodyta patiekalo išeiga. 1 atveju neatitiko patiekalo energetinė vertė, kcal. 1 valgiaraštyje buvo taisymų. Neatitiko energetinės vertės sumavimas receptūroje.
10.	Kaišiadorių r. Žiežmarių mokykla-darželis „Vaikystės dvaras“ Pakertų skyrius	Kaišiadorių r. visuomenės sveikatos biuras	4-7	10 pietų patiekalai	Nustatyti tie patys neatitikimai, kaip 9 p.

Audito pastebėjimai:

1. Kaišiadorių r. visuomenės sveikatos biuro parengtus valgiaraščius ir receptūras naudoja daugelis įstaigų (nurodyta lentelėje), todėl neatitikimai dokumentuose yra sistemiški.

Nors vaikams patiekalai gaminami pagal valgiaraščius, kurie yra parengti atsižvelgiant į sveikatai palankią vaikų mitybą, suderinti su Kaišiadorių valstybine maisto ir veterinarijos tarnyba, audito metu nustatyti valgiaraščių ir receptūrų (technologinių kortelių) neatitikimai parodo, kad šių dokumentų tinkamas parengimas yra silpnoji grandis vaikų maitinimo organizavimo procese. Valgiaraščiuose ir receptūrose apskaičiuota maisto energetinė vertė neatitinka, o tai neužtikrina, kad maisto medžiagų fiziologinė reikmė, kuri reikalinga vaikams, yra tinkama.

Tai buvo nustatyta ir ankstesnių auditų metu, tačiau situacija nepasikeitė.

Tai reikia nedelsiant spręsti, neatitikimus ištaisyti.

2. Kaišiadorių r. Gudienos mokykla-darželis, „Rugelis“ valgiaraščiuose ir technologinėse kortelėse neatitikimus pradėjo taisyti.

Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro įsakymu¹⁷, kuris įsigaliojo nuo 2019 m. rugsėjo 1 d., patvirtinti nauji vidutiniai produktų kiekiai (g), reikalingi 1 mokiniui pagal amžiaus grupes per parą. Šiame įsakyme iš esmės pakeisti produktų rinkinių kiekiai.

Todėl gali būti, kad esamą maitinimo sistemą reikės koreguoti.

Įstaigos dalyvauja Vaisių ir daržovių bei pieno ir pieno produktų vartojimo skatinimo vaikų ugdymo įstaigose programose, finansuojamose Europos Sąjungos ir Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšomis. Turi galimybę papildomai gauti vaikams prie pagrindinio maitinimo vaisių, daržovių, pieno ir pieno produktų.

Lopšeliai-darželiai, mokyklos-darželiai dalyvauja šiose programose, gauna papildomai produktų.

Kaišiadorių r. Gudienos mokykla-darželis „Rugelis“ nedalyvauja pieno ir pieno produktų vartojimo skatinimo programoje.

Pasikeitus maitinimo tvarkai, atsirado poreikis gaminti tausojančius patiekalus. Tai maistas, pagamintas maistines savybes tausojančiu gamybos būdu: virtas vandenyje ar garuose, troškintas, pagamintas konvekciniėje krosnelėje, keptas įvyniojus popieriuje ar folijoje. Tam rekomenduojamas kitoks maisto ruošimo būdas.

Audito metu atsižvelgėme į virtuvės įrangos, su kuria gaminamas maistas, savybes, tarnavimo laiką ir funkcionalumą.

Iš patikrintų 42 virtuvės įrenginių vienetų įstaigose, kurie yra ilgalaikio materialiojo turto apskaitoje, 16 virtuvės įrenginių yra 11-15 metų amžiaus senumo, be likutinės vertės. 12 virtuvės įrenginių įsigyti 2010-2011 metais. 14 virtuvės įrenginių, iš jų 7 konvekcines krosnis dėl sveikesnio maisto gaminimo būdo įstaigos įsigijo 2015-2018 metais.

Konvecinių krosnių neturi Kaišiadorių r. Rumšiškių lopšelis-darželis (kaip nurodoma, dėl senos instaliacijos, elektros galios apribojimų) ir Kaišiadorių r. Žiežmarių mokyklos-darželio „Vaikystės dvaras“ Pakertų skyrius.

Naują 2017 m. virtuvės įrangą turi Kaišiadorių r. Gudienos mokykla-darželis, kadangi buvo atlikti įstaigos renovavimo darbai ir atnaujintas inventorių.

Įstaigos nurodė pagrindines problemas, kurios susijusios su maitinimo organizavimu:

1. Pasitaiko atvejų, kad maisto produktų tiekėjai atveža nekokybiškas prekes (tai operatyviai išsprendžiama).

¹⁷2019 m. birželio 13 d. įsakymas Nr. V-706 „Dėl Pusryčių, pietų ir pavakarių patiekalų gamybai reikalingų produktų rinkinių sąrašo pagal mokinių amžiaus grupes patvirtinimo“

2. Pageidaujama, kad viešieji maisto produktų pirkimai būtų vykdomi centralizuotai per CVP IS, juos vykdytų Kaišiadorių švietimo ir sporto paslaugų centras. Taip atsirastų didesnė maisto produktų pasiūla ir mažesnė kaina.

3. Kaišiadorių lopšelis-darželis „Žvaigždutė“ neturi universalaus katilo, kuris turėtų reguliuojamą maišyklę, galėtų keisti maišymo kryptis, būtų patogus eksploatuoti, yra funkcionalesnis. Tai palengvintų virtuvės darbuotojų darbą.

4. Kaišiadorių r. Rumšiškių lopšelyje-darželyje pagrindinė problema – sena elektros instaliacija, dėl kurios nusidėvėjimo, galingumo negalima įsigyti modernesnių ir tinkamų maistui paruošimo įrenginių. Įstaigos patalpos yra nuomojamos.

5. Mažas virėjo atlyginimas, didelis darbo krūvis, ribotos finansinės galimybės jį padidinti.

6. Ugdytinių tėvai pageidauja dažniau atnaujinti valgiaraščius ir sudarant 15 dienų valgiaraštį siūlo atrinkti patiekalus, kuriuos vaikai labiau mėgsta valgyti.

7. Kaišiadorių r. Žiežmarių mokyklos-darželio „Vaikystės dvaras“ Pakertų skyriuje yra mažas ugdytinių skaičius, tiekėjai nenoriai tiekia maisto produktus ir žaliavas.

Atsižvelgdami į nustatytas klaidas, neatitikimus ir problemas, teikiame rekomendacijų įgyvendinimo planą.

REKOMENDACIJŲ ĮGYVENDINIMO PLANAS

Rekomendacijos eilės numeris ataskaitoje	Rekomendacija	Subjektas, kuriam pateikta rekomendacija	Veiksmas/ Priemonės/ Komentarai	Rekomendacijos įgyvendinimo ir informavimo apie įgyvendinimą data
1.	Inicijuoti pakeitimus, kad valgiaraščiai ir gamybos technologiniai aprašymai būtų parengti tinkamai, kad atitiktų Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro įsakyme nustatytas vaikams paros energijos ir maistinių medžiagų normas	Kaišiadorių r. visuomenės sveikatos biuro direktoriui, įstaigų vadovams	Kaišiadorių r. visuomenės sveikatos biuro direktorius įsipareigojo neatitikimus ištaisyti. Kaišiadorių r. Žiežmarių mokyklos-darželio „Vaikystės dvaras“ direktorius įsipareigojo parengti ir patvirtinti vaikų maitinimo organizavimo tvarkos aprašą, apimantį visus įstaigos skyrius	Iki 2020 m. sausio 11 d. Iki 2020-01-17 (kai bus aišku, ar įstaiga pati skyriuose organizuos maitinimą, ar bus perkama maitinimo paslauga).

2	Inicijuoti, kad maisto produktų pirkimai būtų vykdomi centralizuotai	Kaišiadorių r. savivaldybės administracijos direktoriui	Vykdyti pirkimus	Iki 2020-03-01
3.	Patvirtinti vaikų maitinimo organizavimo tvarkos aprašą, kuris apimtų įstaigą ir jos skyrius bei atitiktų galiojančius teisės aktus	Kaišiadorių r. Žiežmarių mokyklos-darželio „Vaikystės dvaras“ direktoriui	Parengti bendrą vaikų maitinimo organizavimo tvarkos aprašą	Iki 2019-12-31
4.	Užtikrinti, kad Savivaldybės turtas, kuris yra perduotas įstaigai patikėjimo teise valdyti, naudoti ir juo disponuoti, būtų išnuomojamas laikantis Savivaldybės tarybos sprendimu nustatytos tvarkos reikalavimų	Kaišiadorių r. Žiežmarių mokyklos-darželio „Vaikystės dvaras“ direktoriui	Kai bus perkama maitinimo paslauga	Iki 2020-09-01
5.	Kad vaikai gautų Savivaldybės administracijos direktoriaus patvirtintą nemokamo maitinimo sumą vaikui, inicijuoti Maitinimo paslaugų sutarties sąlygų pakeitimą	Kaišiadorių r. Žiežmarių mokyklos-darželio „Vaikystės dvaras“ direktoriui	Bus inicijuotas Maitinimo paslaugų sutarties sąlygų pakeitimas	Iki 2019-12-02
6.	Užtikrinti Maitinimo paslaugų teikimo sutarties, Materialiojo turto nuomos sutarties sąlygų laikymąsi, nevykdant įsipareigojimų, tai spręsti Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka	Kaišiadorių r. Žiežmarių mokyklos-darželio „Vaikystės dvaras“ direktoriui	Tiekėjas, neįvykęs įsipareigojimų bus įspėjamas telefonu, o jei ir toliau įsipareigojimais nebus vykdomi, mokesčio įsiskolinimas bus išieškomas teisės aktų nustatyta tvarka.	Iki kiekvieno kito mėn. 10 d.
7.	Materialiojo turto nuomos sutartį įregistruoti Nekilnojamojo turto registro įstatymo nustatyta tvarka	Kaišiadorių r. Žiežmarių mokyklos-darželio „Vaikystės dvaras“ direktoriui	Įregistruoti sutartį	Iki 2019-12-31
8.	Virėjams įgyti profesinę kvalifikaciją	Kaišiadorių r. Rumšiškių lopšelio-darželio direktoriui, Kaišiadorių r. Gudienos mokyklos-darželio	Įgyti kvalifikaciją	Iki 2022-01-01

		„Rugelis“ direktoriui		
9.	Paskelbti valgiaraščius įstaigos interneto svetainėje	Kaišiadorių r. Žaslių lopšelio- darželio „Žaliasis klevelis“ direktoriui		Iki 2019-12-31
10.	Planuoti lėšas reikiamam inventoriui įsigyti	Kaišiadorių lopšelio-darželio „Žvaigždutė“ direktoriui		Iki 2019-12-31

Savivaldybės kontrolierė

Danutė Steponavičienė

Audito ataskaita pateikta:

Kaišiadorių rajono savivaldybės merui, Kaišiadorių rajono savivaldybės administracijos direktoriui, Kontrolės komitetui, Kaišiadorių r. įstaigoms pagal sąrašą.

Auditą atliko savivaldybės kontrolierė Danutė Steponavičienė.

PRIEDAI

Audito ataskaitos „Ar tinkamai organizuojamas Kaišiadorių rajono savivaldybės ikimokyklinio, priešmokyklinio ir pradinio ugdymo įstaigose vaikų maitinimas“

1 priedas

Audito apimtis ir metodai

Audito tikslas – įvertinti, ar tinkamai organizuojamas Kaišiadorių rajono savivaldybės ikimokyklinio, priešmokyklinio ir pradinio ugdymo įstaigose vaikų maitinimas.

Audito objektas – lopšeliuose-darželiuose, mokyklose-darželiuose organizuojamas ir vykdomas vaikų maitinimas.

Audituojami subjektai:

Kaišiadorių lopšelis-darželis „Spindulys“. Direktorė – Natalija Raudeliūnienė.

Kaišiadorių lopšelis-darželis „Žvaigždutė“. Direktorius pareigas laikinai ėjo Žaneta Ribkauskienė.

Kaišiadorių r. Rumšiškių lopšelis-darželis. Direktorė – Liudmila Radzevičienė.

Kaišiadorių r. Žaslių lopšelis-darželis „Žaliasis klevelis“. Direktorė – Erlanda Vitkauskienė.

Kaišiadorių r. Pravieniškių lopšelis-darželis „Ažuoliukas“. Direktorė – Žaneta Ribkauskienė.

Kaišiadorių r. Gudienos mokykla-darželis „Rugelis“, Stasiūnų skyrius. Direktorė – Alfreda Mikalauskienė.

Kaišiadorių r. Žiežmarių mokykla-darželis „Vaikystės dvaras“, Žiežmarių skyrius „Varpelis“, Pakertų skyrius. Direktorė – Eglė Raudeliūnienė.

Pavedimas – 2019 m. spalio 1 d. Nr. V8-9.

Audituojamas laikotarpis – 2019 metai.

Audito apribojimai: nevertinome maitinimo paslaugos pirkimo procedūrų teisėtumo.

Audito duomenų rinkimo ir vertinimo metodai

Audito įrodymai buvo rinkti, taikant skaičiavimo, patikrinimo, paklausimo ir analitines procedūras.

Buvo nagrinėjami teisės aktai, nustatantys vaikų maitinimo, kuris vykdomas įstaigose, vykdančiose ikimokyklinio ir priešmokyklinio, pradinio ugdymo programas, reikalavimus, audituojamų subjektų pateikti dokumentai ir nagrinėjami kiti dokumentai ar informacija, susijusi su maitinimo organizavimu.

Siekiant įvertinti maitinimo paslaugų organizavimo problemas, buvo vykdomi pokalbiai su audituotų švietimo įstaigų vadovais.

Audito ataskaitos skyrius/poskyris	Taikyti duomenų rinkimo ir vertinimo metodai	Tikslas
Ar maitinimo organizavimas įstaigose atitinka teisės aktų reikalavimus, keliamus vaikų ir mokinių maitinimui	<p>Dokumentų ir teisės aktų peržiūra.</p> <p>Susipažinome su maitinimo organizavimą reglamentuojančiais teisės aktais: Maisto įstatymu, Švietimo įstatymu, sveikatos apsaugos ministro įsakymais, Savivaldybės tarybos sprendimais, Savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymais, įstaigos vadovų įsakymais, reglamentuojančiais vaikų maitinimo organizavimą.</p> <p>Patikrinome, ar maitinimo paslaugą teikianti įmonė laikosi sutartinių įsipareigojimų, ar sutarties sąlygos yra tinkamos.</p> <p>Išanalizavome vaikų skaičių, virtuvės darbuotojų kvalifikaciją.</p>	Išsiaiškinti, ar vaikų maitinimo teisinis reglamentavimas atitinka teisės aktų reikalavimus
Ar vaikai gauna Sveikatai palankią vaikų mitybą ir geriausią kokybę ir ar patenkinami vaikų maisto medžiagų fiziologiniai poreikiai	<p>Dokumentų ir teisės aktų peržiūra.</p> <p>Patikrinome, ar pasikeitus teisės aktams, kurie reglamentuoja sveiką vaikų mitybą, įstaigos pakeitė mitybos organizavimą, valgiaraščius, maisto technologinius aprašymus.</p> <p>Patikrinome dokumentų, duomenų teisingumą.</p> <p>Peržiūrėjome visą įsigytą virtuvės įrangą, įvertinome jos būklę.</p> <p>Išanalizavome problemas.</p>	Įvertinti, ar vaikai gauna sveikatai palankią mitybą, ar patenkinami maisto ir energetiniai poreikiai